

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Ögårdsskolan i stadsdel Husie
i Malmö kommun

Islamic Center i Malmö
Bezjat Bezirov

Tillsyn i Ögårdsskolan

Förskoleklass

Grundskola 1–6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Ögårdsskolan skickat in, den verksamhetsredogörelse rektorn lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets tillsyn i Ögårdsskolan 2005 konstaterades ett antal brister och förbättringsområden. Den nu genomförda tillsynen visar att bristerna i huvudsak har åtgärdats, bland annat har skolan utvecklat arbetet med åtgärdsprogram, etablerat ett fungerande system för särskilt stöd samt vidareutbildat lärare i svenska som andraspråk. Flera förbättringsområden kvarstår emellertid.

Av skolans uppgifter avseende resultaten på de nationella proven 2009 i årskurs 5 framgår att endast 8 av 20 elever nådde godkänt i svenska och matematik samt endast 7 av 20 elever i engelska. I övriga ämnen saknas sammanställning av resultaten på skolenivå. Flertalet elever på skolan har annat modersmål än svenska och har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Skolan har sedan förra tillsynen vidareutbildat flera lärare i svenska som andraspråk men skolans organisation för att utnyttja de lärare som har utbildning fungerar inte tillfredställande. Det är upp till varje enskild lärare att hantera undervisningen i svenska som andraspråk, trots att alla lärare som undervisar i svenska som andraspråk inte har utbildning i ämnet. Inte heller finns det någon

strategi eller ett gemensamt system för att ta reda på vilka elever som eventuellt har behov av studiehandledning på modersmålet. Detta trots att lärarna uppger att det finns elever som har problem med begreppsförståelse, exempelvis i NO-ämnena.

Att behärska svenska språket och att ha en begreppsförståelse i olika ämnen är nödvändiga förutsättningar för att nå kunskapsmålen. Det är också viktiga förutsättningar för att kunna ta ansvar för det egna arbetet och ha ett reellt inflytande på utbildningens utformning. På Ögårdsskolan förekommer elevinflytande över lärande, arbetsformer samt undervisningens innehåll och planering endast i begränsad omfattning.

En väl fungerande kunskapsuppföljning är också väsentligt för att nå en ökad måluppfyllelse. Av skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen framgår inte tydligt hur det går för eleverna i samtliga ämnen och det finns inte heller någon sammanställning av måluppfyllelsen i samtliga ämnen på skolenivå. Skolan saknar därmed en fullständig bild av elevernas kunskapsresultat och kunskapsutveckling, vilket är en förutsättning för att kunna utvärdera och analysera resultaten samt sätta in rätt insatser i tid.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Ögårdsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Ögårdsskolan identifierat följande områden som är i behov av förbättringsinsatser

- Eleverna ges inte tillräckliga förutsättningar att nå minst mål att uppnå enligt kursplanerna (9 kap. 2 § skollagen),
- På skolan utvärderas inte elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav (9 kap. 2 § skollagen),
- På skolan utgår man inte i tillräcklig utsträckning från de nationella målen i kursplanerna vid bedömning (9 kap. 2 § skollagen och 2 kap. 6 § grundskoleförordningen),

- Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (9 kap. 2 § skollagen),
- Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (9 kap. 2 § skollagen),
- Skolan arbetar inte tillräckligt för att relationerna mellan vuxna och elever samt elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (9 kap 2 § skollagen),
- Skolan arbetar inte tillräckligt målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling (14 a kap. 6 § skollagen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 1 oktober 2010.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit chefsjurist Ingegärd Hilborn, verksjurist Frank Nordberg, avdelningsjurist Staffan Opitz och undervisningsråd Cecilia Röstenius.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Maria Rydnér

Utredare

Kopia till

Malmö kommun

Husie stadsdel

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för skolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Malmö kommun, SDF Husie under mars månad. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i stadsdelen. Skolinspektionen besökte Ögårdsskolan den 9 och 10 mars 2010.

Huvudmannen för Ögårdsskolan får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Ögårdsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Ögårdsskolan intervjuades rektor, biträdande rektor, specialpedagog, lärare och elever. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Malmö kommun, Husie stadsdel angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen utnyttjar sin rätt till insyn genom att stadsdelen tar del av Ögårdsskolans kvalitetsredovisningar.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Ögårdsskolan

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	37
Fristående grundskola	176

Källa: Skolans uppgifter mars 2010

Skolverket godkände Ögårdsskolan som en fristående grundskola för årskurserna 1–6 genom beslut den 9 juni 1999, dnr 98:913. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag från och med bidragsåret 1999/00.

Efter ansökan från huvudmannen utökade Skolinspektionen i beslut den 15 juni 2001, dnr 2000:2935 godkännandet till att också omfatta fristående förskoleklass.

Skolans inriktning är konfessionell och skolans profil är muslimsk. Huvudman för skolan är Islamic Centers Församling med organisationsnummer 846003-9251.

Ögårdsskolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo94 med anpassning till skolans inriktning samt de nationella kursplanerna. Skolan har en egen kursplan i ämnet islamologi.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 213 elever. Eleverna kommer huvudsakligen från Rosengård och Södra Innerstaden men också från Fosie och Oxie. Skolan ligger i anslutning till moskén och elevernas skolgård utgörs delvis av moskéns gård.

Tillsynsprotokoll för Ögårdsskolan

Bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Avgifter

Rektors beslutsfattande

Huvudmannaskap och tillstånd

Stabilitet

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Eleverna ges inte tillräckliga förutsättningar att nå minst mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

Motivering:

Trots ett tillsynes medvetet arbete med särskilt stöd i olika former redovisar skolan en stor andel elever som inte når målen i svenska, engelska och matematik. Av skolans uppgifter avseende resultaten på de nationella proven 2009 i årskurs 5 framgår att endast 8 av 20 elever nådde godkänt i svenska och matematik samt endast 7 av 20 elever i engelska. I övriga ämnen saknas sammanställning av resultaten på skolnivå. Flertalet elever på skolan har annat modersmål än svenska. Skolan har sedan förra tillsynen vidareutbildat flera lärare i svenska som andraspråk, men skolans organisation för att utnyttja de lärare som har utbildning fungerar inte tillfredställande. Det framgår av intervjuer att det är upp till varje lärare att hantera svenska som andraspråksundervisningen, trots att inte alla lärare har utbildning i svenska som andraspråk. Elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk riskerar därmed att inte få sitt behov tillgodosett. Inte heller finns det någon strategi eller ett gemensamt system för att ta reda på vilka elever som eventuellt har behov av studiehjälp på modersmålet. Detta trots att lärarna uppger att det finns elever som har problem med begrepps-förståelse, exempelvis i NO-ämnena.

Inspektionen visar att eleverna endast har tre veckors simundervisning i årskurs 2. Om eleven inte kan simma efter avslutade tre veckor erbjuds eleven av simhallen att ta simlektioner efter skoltid, men inte i skolans regi. Det förekommer att eleverna åker till simhallen på idrottslektionerna även efter årskurs 2, men det framgår av intervjuer och skolans kvalitetsredovisning att det finns elever som inte kan simma i årskurs 5.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

På skolan utvärderas inte elevernas kunskapsutveckling regelbundet i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Av lärarintervjuer framgår att det sker en regelbunden utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska utifrån kursplanernas krav. Av den dokumentation och de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår också att det på skolan finns ett tydligt fokus på svenska, engelska och matematik. Däremot framkommer i intervjuer att det varierar på vilket sätt utvärdering av elevernas kunskapsutveckling sker i övriga ämnen, och särskilt i de estetiska ämnen, i förhållande till kursplanernas krav och att det på skolan saknas en tydlig bild av elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen.

Bedömning:

Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Enligt grundskoleförordningen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt Skolverkets allmänna råd bör de skriftliga omdömena utformas så att eleven och vårdnadshavaren får tydlig information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter i syfte att stimulera till fortsatt lärande. Ett skriftligt omdöme kan utformas som text eller som symboler som i några steg beskriver elevens kunskaper. Om ett omdöme

utformas med hjälp av symboler är det viktigt att omdömet kompletteras med en mer nyanserad beskrivning för att göra informationen om elevens kunskaper tydlig. Ett skriftligt omdöme är inte nationellt standardiserat och ska inte likställas med betyg. Av de allmänna råden framgår vidare att om rektorn beslutar att skriftliga omdömen ska ges om elevens utveckling i övrigt, kan utvecklingen av de förmågor som anges i till exempel avsnitten 2.1 Normer och värden samt 2.3 Ansvarstagande och inflytande i Lpo 94 tjäna som vägledning. Om en skola ger skriftliga omdömen om elevens utveckling i övrigt ska det framgå mot vilka mål elevens utveckling bedömts liksom vilken lärare som ansvarat för den skriftliga informationen.

Enligt biträdande rektor är arbetet med att upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i enlighet med grundskoleförordningens krav fortfarande ett utvecklingsområde. De individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av är också av varierande kvalitet. Vissa utvecklingsplaner omnämner endast ämnena svenska, engelska och matematik och det finns ingen tydlig koppling till uppnåendemål och strävansmål. Vidare innehåller de beskrivningar och värderingar av elevens personliga egenskaper. Vad gäller de skriftliga omdömena ges endast ett omdöme i SO och NO, vilket innebär att det är otydligt huruvida det är inom SO eller NO som eleven når respektive inte når målen. Från och med årskurs fyra ska eleven dessutom ges ett skriftligt omdöme i varje enskilt ämne inom NO- och SO-blocken.

Bedömning:

På skolan utgår man inte i tillräcklig utsträckning från de nationella målen i kursplanerna vid bedömning.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolledning och lärare har gemensamt utarbetat arbetsplaner för samtliga ämnen som eleverna får undervisning i. Planerna är tydliga och utgår från de nationella målen att uppnå i varje ämne. Däremot saknas helt koppling till strävansmålen och tonvikten läggs därmed på mål att uppnå. Enligt lärarintervjuer utgår man från arbetsplanerna vid planering av undervisning och bedömning av elevernas måluppfyllelse. Enligt grundskoleförordningen ska strävansmålen ligga till grund för undervisning och bedömning av elevernas måluppfyllelse ska även göras med utgångspunkt i strävansmålen.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1, Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer och den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår att resultaten från de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik utvärderas och följs upp på såväl individnivå som skolnivå. I övriga ämnen följs elevernas resultat endast upp på individnivå och i varierande grad. Det saknas en sammanställning av skolans resultat och därmed också en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs fem i samtliga ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och skolmiljön och att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Det är därför viktigt att eleverna tidigt tränas in i att ta ansvar och lär sig hur man kan påverka sin utbildning. Inflytandets omfattning ska sedan successivt ökas i takt med stigande ålder och mognad.

Intervjuer med lärarrepresentanter och elever visar att elevinflytande över lärande, arbetsformer samt undervisningens innehåll och planering endast förekommer i begränsad omfattning. Vissa lärare uttrycker att eleverna inte är tillräckligt mogna för att

förmedla vad de vill göra eller vad de vill förbättra och att lektionerna därför är ganska lärarstyrda. Enligt lärarna kan det fungera att ge eleverna alternativ som de får välja mellan, men man menar att det är svårare att lägga över mer ansvar än så på eleverna.

Skolans arbete med veckoplaneringar borde skapa möjligheter till ett aktivt elevinflytande. Av intervjuer framgår emellertid att det är lärarna som bestämmer största delen av innehållet i planeringen och att eleverna enbart kan påverka det utrymme som eventuellt blir över sedan de gjort klart uppgifterna. Istället leder arbets sättet till en begränsning av elevernas direkta möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan arbetar inte tillräckligt för att relationerna mellan vuxna och elever samt elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.1 Normer och värden och 2.2 Kunskaper

Motivering:

Enligt Lpo 94 ska eleven möta respekt för sin person och sitt arbete. Vidare ska skolan sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Lärarna ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.

På Ögårdsskolan tillämpas som nämnts tidigare ett slags bedömningssystem i uppförande som kallas "Bra val". I intervjuer med elever framkommer att i vissa årskurser belönas de elever som får höga betyg i "Bra val" genom exempelvis roliga aktiviteter som att gå och bowla, medan de elever som får dåliga betyg får stanna kvar på skolan och utföra skolarbete. Elevintervjuerna visar att det finns elever som inte förstår varför de får dåliga betyg inom "Bra val". Enligt biträdande rektor har "Bra val-systemet" inte utvärderats med eleverna ännu.

Bra val -systemet i uppförande är således inte förankrat hos eleverna och upplevs av flera elever som Skolinspektionen talat med som en bestraffningsmetod. De kriterier som eleverna bedöms efter är inte tydliga för eleverna, och kan tolkas olika av olika lärare, vilket leder till osäkerhet och oförståelse för omdömena, särskilt hos de yngre eleverna. För att relationerna mellan vuxna och elever samt elever/elever ska bygga på ömsesidig respekt och förtroende är det viktigt att eleverna tillsammans med lärarna sätter upp regler samt att eleverna känner sig delaktiga och har förståelse för det regelsystem som finns. Genom att belöna de elever som får höga betyg med roliga aktivite-

ter som bowling och bio och låta övriga elever stanna på skolan och utföra skolarbete, vilket av eleverna då upplevs som en bestraffning, motverkas syftet med skolans viktiga uppdrag att ge eleverna lust att lära.

Efter inspektionen har biträdande rektorn framfört att "Bra Val- systemet" nu har utvärderats på skolan och att man beslutat att inte fortsätta med det till hösten.

Bedömning

Skolan arbetar inte tillräckligt målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Författningsstöd

14 a kap. 6 § skollagen

Motivering

Trots att personalen i skolan bedriver ett medvetet och kontinuerligt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling har det av intervjuer framkommit att det förekommer kränkningar på skolan. Särskilt de äldre eleverna uppger att det förekommer bråk och kränkningar på rasterna, ibland på grund av att det finns för lite att sysselsätta sig med och att rastvakterna inte alltid ser eller ingriper. Vidare uppger eleverna att det förekommer kränkningar i samband med busstransporten från skolan.